

východního břehu patrně z let 1457–1474. Naopak severněji od plošně zkoumané plochy, na západním břehu koryta, byly zachyceny dva kůly z rozmezí let 1396–1413.

Ač nedokážeme zachycené osídlení bezpečně spojit se žádnými známými historickými sídly v okolí, musíme předpokládat, že inundační prostor Svitavy, Ponávky a Svratky mohl být ve 14. a 15. století lokálně poměrně silně osídlen. Charakter odkrytých situací, jejich lokalizace bezprostředně vedle ramena řeky a umělé zpevňování břehu naznačují záměrnou volbu místa a spojitost sídliště s vodou.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

A previously unknown settlement (Fig. 43), dating from the second half of the 14th century to the first half of the 15th century, was discovered during a rescue excavation conducted in Škrobárenská Street (Trnitá cadastral area, Brno-City District). The riverbed, reinforced with stakes from the same period, was also recorded.

Miroslav Dejmal

Brumovice (okr. Břeclav)

Severovýchodní svah kóty 319 Ochozy.

2. světová válka. Hrob. Sonda. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: nepublikováno z důvodu ochrany lokality

V říjnu 2023 informoval spolupracovník znojemské pobočky Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., že s detektorem kovu nalezl v lese mezi Morkůvkami a Brumovicemi německou přilbu a větší množství lidských kostí. Ve spolupráci s pracovníky Historického ústavu Moravského zemského muzea zde byl proveden rychlý záchranný výzkum. Mělká hrobová jáma skrývala pozůstatky dvou dospělých mužů – německých vojáků, zemřelých patrně v důsledku těžkých tříštivých fraktur dolních končetin, dále dva páry jejich železem podbitých kožených bot, z nichž jedny jsou v úpravě pro horské jednotky, skromné zbytky částí ostatní výstroje, a především dvě dobře čitelné identifikační známky, vydané policejní správou Graz a policejní správou Berlín-východ. Nález dosud není plně vyhodnocen, ale lze se domnívat, že oba padlí bojovali v řadách 21. policejního pluku SS, který je v závěrečných bojích v dubnu a květnu 1945 na jihu Moravy a konkrétně v tomto prostoru několikrát doložen. O nález bylo informováno Ministerstvo obrany ČR.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

On the northeastern slope of the 319 m elevation marker 'Ochozy' (Brumovice cadastral area, Břeclav District), a German helmet and the skeletal remains of two German soldiers were found. Thanks to the discovery of military identity tags, it may be possible to identify them in the future.

Jiří Kala

Břest (okr. Kroměříž)

Jihozápadní část intravilánu, parc. č. 405.

Mladohradištní období (RS4). Sídlíště. Vertikální řez. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o., A30812–A30865.

Lokalizace: WGS-84: 49.3493022N, 17.4366086E

Drobným výzkumem, omezeným na dokumentaci vertikálních profilů pasů pro základovou desku, se při stavbě rodinného domu na parcele č. 405 v jihozápadní části intravilánu obce Břest (okr. Kroměříž) podařilo ověřit dříve vyslovené předpoklady o výraznější raně středověké sídlištní aktivitě v prostoru pod úpatím terasy, na které je situováno historické centrum obce. Ve vztahu k předmětnému výzkumu jsou důležitá zjištění z drobných záchranných akcí z let 2018 a 2022, které probíhaly v prostoru jihozápadní části intravilánu obce. Při napojení objektu k zázemí hřiště byl v liniovém výkopu zdokumentován jeden sídlištní objekt, který se svým materiálem hlásí do raného středověku (Fojtík, Popelka 2019). Shodně datované situace byly prozkoumány v roce 2022 při stavbě bytového domu (blok C) na parcele č. 42 (Popelka, Paulus 2023). V letošním roce se při stavbě rodinného domu podařilo zdokumentovat chronologicky shodné situace. Zánik raně středověkého sídliště a jeho následný prostorový přesun nad inundační hranu souvisí pravděpodobně s výraznějším odlesněním a následnými záplavami (převrstvení situací náplavovým sedimentem). Vývoj raně středověkého sídliště v jihozápadní části intravilánu lze časově vymezit pokročilou dobou hradištní až závěrem mladohradištního období (resp. počátkem vrcholného středověku).

Literatura

Fojtík, A., Popelka, M. 2019: Břest (okr. Kroměříž).

Přehled výzkumů 60(2), 255–256.

Popelka, M., Paulus, M. 2023: Břest (okr. Kroměříž).

Přehled výzkumů 64(2), 123.

Summary

During the construction of a family house in the southwestern part of the village of Břest (Kroměříž District), several early medieval features were recorded in the vertical profiles. These findings correspond with the results of previous minor excavations conducted in the vicinity of the site (Fojtík, Popelka 2019; Popelka, Paulus 2023).

Miroslav Popelka, Martin Paulus

Čechy pod Kosířem (okr. Prostějov)

„Pod Hřbitovem“, parc. č. 2040/1.

Kultura s keramikou pražského typu (RS1), starohradištní období (RS2). Sídlíště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum a galerie v Prostějově, p. o., 335.569–335.571.

Lokalizace: S-JTSK: -563202.84, -1124318.04

Ve dnech 13. března až 9. května 2023 probíhal v severní části katastrálního území Čechy pod Kosířem, okr. Prostějov, v poloze s pomístním názvem „Pod Hřbitovem“, záchranný archeologický výzkum vyvolaný stavbou komunikace a inženýrských sítí. V návaznosti na realizované zemní práce se podařilo zachytit, odhalit a zdokumentovat dva archeologické objekty reprezentující dvě různé etapy dosud neznámého osídlení tohoto místa – mladší dobu železnou (Fojtík 2024) a raný středověk.

Obr. 44. Čechy pod Kosířem. Relikt chaty z časně slovanského nebo starohradištního období. Foto P. Fojtík.

Fig. 44. Čechy pod Kosířem. Relict of an Early Slavic or Old Hillfort period dwelling. Photo by P. Fojtík.

V jednom případě jde o relikť erozí značně poznamenané chaty s kamenným otopným zařízením, kterou lze na základě nepočetného souboru keramiky zařadit nejspíše do časně slovanského období (s keramikou tzv. pražského typu) nebo do období starohradištního, tj. rámcově do 2. poloviny 6. století až 8. století (obr. 44). Jedná se o velmi důležitý poznatek, a to nejen v rámci „mikroregionu Velkého Kosíře“ (cf. např. Přichystal 2009, 159–160), ale i širší oblasti Prostějovska (cf. např. Fojtík 2012, 275–281), neboť i zde máme podobných dokladů souvisejících s počátky slovanského osídlení dosud jen velmi málo.

Literatura

Fojtík, P. 2012: *Slované na Prostějovsku ve světle hrobů a pohřebišť* [online]. Rkp. rigorózní práce. Univerzity Pardubice. Filozofická fakulta. Uloženo: Digitální knihovna Univerzity Pardubice [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: <https://dk.upce.cz/handle/10195/49557>.

Fojtík, P. 2024: Čechy pod Kosířem (okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 65(1), 224.

Přichystal, M. 2009: Pravěké a raně středověké osídlení Velkého Kosíře. *Přírodovědné studie Muzea Prostějovska* 10–11, 137–169.

Summary

From March to May 2023, a rescue archaeological excavation conducted in Čechy pod Kosířem (Prostějov District), in the area locally known as ‘Pod Hřbitovem’, uncovered remains of a dwelling with a stone oven, though it had been significantly affected by erosion. Based on a small pottery assemblage, the dwelling can be dated to the Early Slavic culture with Prague-type pottery, or to the Old Hillfort period, i.e. roughly from the second half of the 6th century to the 8th century (Fig. 44). This discovery significantly expands the previously limited number of Early Slavic sites in the Prostějov region.

Pavel Fojtík

Dětkovice (k. ú. Dětkovice u Prostějova, okr. Prostějov)

„Za Zahradama“, parc. č. 336/1.

Středohradištní období (RS3), mladohradištní období (RS4).

Pohřebiště/hřbitov. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu:

Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK: -560966.24, -1139823.94

Při severním okraji obce Dětkovice, okr. Prostějov, protíná silnice vedoucí od nedalekých Určic polohu s pomístním názvem „Za Zahradama“. Právě v tomto prostoru odkryl již v roce 1899 archeolog I. L. Červinka první kostrové hroby poukazující na existenci raně středověkého pohřebiště. Místo bylo archeologicky „znovuobjeveno“ v roce 2000 a mezi léty 2009 a 2013 zde prostějovské pracoviště Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., realizovalo sérii záchranných odkryvů, které zdokumentovaly celkem 134 hrobů se 131 kostrovými pohřby náležejícími do průběhu celého 11. století, tj. do tzv. mladší doby hradištní (cf. Jungerová et al. 2016, 254, obr. 1; 256, tab. 1). Počtem odkrytých hrobů se dětkovické pohřebiště řadí mezi největší dosud zkoumané venkovské nekropole mladohradištního období na Moravě, a i v jejich kontextu upoutá nezvykle početnou kolekcí nálezů – stříbrných mincí českých, moravských a uherských, dále šperků z kovů, ale např. i polodrahokamových korálů, jmenovitě z křišťálu, ametystu či karneolu (přehledně Fojtík 2012, 69–73).

V červnu až září 2023 byly realizovány přípravné práce související s plánovanou výstavbou dalšího rodinného domu,

Obr. 45. Dětkovice. Kostrový hrob č. 3/2023 s dokladem pohřebních nosítek. Foto P. Fojtík.

Fig. 45. Dětkovice. Inhumation grave 3/2023 with burial biers. Photo by P. Fojtík.